

Bezpieczne paralotnie dzięki Polskim Normom

- 2 | Od redakcji
- DZIEŃ NORMALIZACJI POLSKIEJ**
- 3 | Dzień Normalizacji Polskiej - J.S.
- Z ŻYCIA PKN**
- 7 | Jakość, normalizacja i prawo a rozwój gospodarczy Polski - J.S.
- ZE ŚWIATA**
- 8 | Wspólna ładowarka dla małych urządzeń elektronicznych - *wywiad z A. Tajanım*
- Z PRAC NORMALIZACYJNYCH**
- 10 | Numeracja Polskich Norm - czasy obecne i trochę historii - Jolanta Kochańska
- 15 | Bezpieczne paralołnie- Barbara Kęsik
- SEKTORY PKN**
- 17 | Informacje z sektorów
- KOMITETY TECHNICZNE**
- 22 | Komitety Techniczne - marzec 2013 r.
- WSPOMNIENIE**
- 24 | Wspomnienie - Jolanta Stefaniak

„WIADOMOŚCI PKN” to miesięcznik elektroniczny publikowany cyklicznie na stronie internetowej PKN www.pkn.pl od numeru 9/2011.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Redaktor odpowiedzialny:

Joanna Skalska - tel. 22 556 74 62

Redaktor:

Barbara Kęsik - tel. 22 556 74 60

Skład:

Oskar Sztajer (stale współpracuje)

- tel. 22 556 77 62

REDAKCJA:

00-950 Warszawa, skr. poczt. 411

ul. Świętokrzyska 14

e-mail: redakcja@pkn.pl

WYDAWCA:

Polski Komitet Normalizacyjny

ul. Świętokrzyska 14,

00-050 Warszawa

Materiały publikowane w miesięczniku „Wiadomości PKN” są chronione prawami autorskimi. Ich kopiowanie i rozpowszechnianie (w całości lub części) wymaga zgody wydawcy, a cytowanie powołania się na źródło. Artykuły publikowane w miesięczniku przedstawiają punkt widzenia Autorów i nie zawsze są tożsame z poglądami wydawcy. Redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów i zmiany tytułów. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. © Copyright by Polski Komitet Normalizacyjny Zdjęcia © Fotolia.com

Szanowni Państwo,

Od 1 stycznia 2013 roku PKN wprowadził nowe zasady numeracji Polskich Norm.

W stosunku do wcześniejszej numeracji PN dodano do numeru referencyjnego miesiąc publikacji. Zmiana ta była spowodowana praktyką stosowaną w organizacjach IEC i CENELEC, w których w ciągu tego samego roku norma bywa dwa razy nowelizowana i publikowana. Szczegółowe informacje znajdują Państwo w artykule Jolanty Kochańskiej „Numeracja Polskich Norm - czasy obecne i trochę historii”. Autorka zadała sobie trud przedstawienia numeracji PN od 1961 r. W roku 2008 Prezes PKN podjął decyzję o przenie numerowaniu PN z lat 1961-1993. Przenumerowanie dotyczyło baz danych PKN, katalogu sklepu i powołań w innych PN. To wielkie przedsięwzięcie PKN przyczyniło się do ujednolicenia i uporządkowania zbioru PN, a zarazem ułatwiło do nich dostęp.

Zachęcamy również do zapoznania się ze wszystkimi publikacjami bieżącego numeru: relacjami z konferencji, informacjami nt. prac normalizacyjnych i działalności Sektorów PKN.

DZIEŃ NORMALIZACJI POLSKIEJ

18 maja 2013 roku z okazji Dnia Normalizacji Polskiej odbyła się konferencja pod hasłem „Praktyczne aspekty stosowania norm i oceny zgodności” zorganizowana przez Polski Komitet Normalizacyjny oraz Instytut Innowacji i Rozwoju Gospodarczego Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego.

Konferencja dotyczyła różnorodnych aspektów związanych z normalizacją, prelegenci poruszali tematy związane z oceną zgodności, obronnością, bezpieczeństwem żywności. Ta wieloaspektowość po raz kolejny dowodzi, że normalizacja jest dziedziną dotyczącą wszystkich obszarów życia codziennego.

Konferencję otworzyli i powitali zebranych prof. dr hab. Kazimierz Korab oraz dr inż. Tomasz Schweitzer.

Następnie głos zabrał dr hab. Artur Śliwiński, który w prezentacji „Wymagania nowoczesnego biznesu” stwierdził, że jedną z najważniejszych tendencji na rynku jest globalizacja prowadząca do normalizacji procesów biznesowych. Dzięki temu:

- poprawia się zdolność adaptacji przedsiębiorstw do warunków rynkowych;

- zapewnia się lepsze warunki koordynacji w skali globalnej;
- wprowadza się nowoczesne zarządzanie jakością, produkcją, a także środowiskiem, zdrowiem i bezpieczeństwem.

O tym, jak zaangażować się w prace normalizacyjne mówiła Jolanta Kochańska, Zastępca Prezesa PKN ds. Normalizacji. Na wstępie zapoznała zebranych z głównymi zasadami normalizacji. Przybliżyła rolę i zadania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego,

Od lewej: K. Korab, T. Schweitzer, Z. Niechoda

Rady Normalizacyjnej oraz Organów Technicznych: Komitetów Technicznych (KT), Zadaniowych (KZ) i Rad Sektorowych. Poinformowała, jak:

- zostać członkiem KT/KZ;
- zgłosić uwagi do prac normalizacyjnych;
- zostać ekspertem w ISO, CEN, CENELEC, IEC.

Wskazała też korzyści z pracy w KT, do których zaliczyła możliwość bezpośredniego wpływania na treść norm i zdobycie wiedzy nt. nowych projektów normalizacyjnych i planowanych zmian do istniejących norm - a to daje przewagę nad konkurencją, bo pozwala właściwie planować inwestycje biznesowe.

Następnie Jerzy Krawiec, Zastępca Prezesa ds. Informatyzacji i Logistyki przybliżył zebranim rolę normalizacji w społeczeństwie informacyjnym.

Spółeczeństwo informacyjne jest na takim etapie rozwoju techniczno-organizacyjnego, że poziom zaawansowania technologii informacyjnych stwarza warunki techniczne, ekonomiczne i edukacyjne do powszechnego wykorzystania informacji w produkcji wyrobów i świadczenia usług.

Na rolę norm w takim społeczeństwie wskazuje Europejska Agenda Cyfrowa. Jednym z jej obszarów jest interoperacyjność i normy, do którego zalicza się: europejską politykę normalizacyjną, szersze stosowanie norm w ramach dostaw i usług IT oraz zwiększenie interoperacyjności. PKN realizuje również projekt portal e-Norma w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. W chwili obecnej wdraża na jest część II Portalu e-Norma, na który składa się:

Polski Zasób Normalizacyjny; wirtualizacja Polskich Norm; System Cyfrowej Sprzedaży Produktów i Usług - modernizacja sklepu internetowego, baza zamówień na nowej platformie, płatna czytelnia, zarządzanie wiedzą normalizacyjną oraz e-Learning.

Kolejnym prelegentem był Wojciech Henrykowski - Prezes Zarządu Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji. W swojej wypowiedzi skupił się na znaczeniu norm w procesie oceny zgodności. Zaznaczył, że w 80% przypadków zgodność z dyrektywami deklarują sami producenci, bez udziału niezależnej strony. Dlatego to oni powinni wiedzieć, że jednym ze sposobów wykazania tej zgodności jest wdrożenie wymagań norm zharmonizowanych związanych z odpowiednią dyrektywą. Elementem systemu oceny zgodności może być certyfikacja. To działanie trzeciej strony wskazujące, że zapewniono odpowiedni stopień zaufania, a należycie zidentyfikowany wrób, proces lub usługa są zgodne z określoną normą lub innym dokumentem normatywnym.

Natomiast płk dr inż. Bogusław Kot w prezentacji „Normalizacja w obszarze obronności i bezpieczeństwa państwa” wskazał na nietypowy charakter obronności w systemie normalizacji. W Ustawie z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji w art. 8 napisano, że:

„W celu zapewnienia w obszarze normalizacji ochrony interesów państwa w zakresie obronności

W pierwszym rzędzie od lewej: J. Kochańska, J. Krawiec, W. Henrykowski

Wystąpienie J. Kochańskiej

i bezpieczeństwa mogą być opracowywane, zatwierdzone i wycofywane, przez inne niż Polski Komitet Normalizacyjny jednostki, dokumenty normalizacyjne, w tym Normy Obronne, co do których nie jest wymagane spełnienie zasad normalizacji wymienionych w art. 4 oraz art. 5 ust. 3 i 5-7.”

B. Kot omówił rodzaje dokumentów normalizacyjnych, do których zaliczył:

- Polskie Normy z dziedziny „obronność – wojskowość”, oznaczane symbolem „PN-V”;
- Normy Obronne, oznaczane symbolem „NO”;
- podręczniki normalizacji obronnej, oznaczane symbolem „PDNO”;
- prace analityczno-badawcze, oznaczane symbolem „AB”.

W PKN zadania normalizacyjne związane z obronnością i bezpieczeństwem państwa realizuje KT 176 ds. *Techniki Wojskowej i Zaopatrzenia*.

Prof. Ihor Hrabynskyy oraz Solomiya Ohinok z Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki (Ukraina) w prezentacji „Franczyzowe instrumenty rozpowszechnienia norm ISO w gospodarce globalnej” zwrócili uwagę na zaskakujący fakt - jedną z metod rozpowszechniania Norm Międzynarodowych jest franczyza. Franczyzowe instrumenty są jednym z najłatwiejszych oraz najszybszych sposobów na

zdobycie rynków zagranicznych oraz rozszerzenia własnej sieci zbytu.

Z jednej strony więc normy wpływają na rozwój sieci franczyzowych, a z drugiej, te sieci rozpowszechniają normy.

Prof. Jerzy Donarski zaprezentował projekt EK 1000 etycznej konkurencyjności przygotowany w ramach pracy naukowej, badawczo-rozwojowej przez Szkołę Wyższą im. Bogdana Jańskiego. Celem EK 1000 jest przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju [Sustainable Development], który uwzględnia duchowe i materialne potrzeby człowieka i szanuje jego podstawowe prawa.

W założeniu wdrożenie tych zasad ma pomóc decydom i załodze, w osiągnięciu konkurencyjnej produktywności i wysokiego poziomu korzyści społecznych dla interesariuszy.

Marta Wojas - dyrektor Centrum Certyfikacji i Oceny Zgodności w Urzędzie Dozoru Technicznego w Warszawie przedstawiła praktyczne aspekty stosowania norm w ocenie zgodności. Ocena zgodności to proces wykazujący, czy zostały spełnione określone wymagania odnoszące się do produktu, procesu, usługi, systemu, osoby lub jednostki. M. Wojas stwierdziła, że w Nowym podejściu pozostawia się niezależnym organom normalizacyjnym (CEN, CENELEC i ETSI) prawo do sprecyzowania w normach zharmonizowanych przykładowego sposobu realizacji zasadniczych

W. Henrykowski w trakcie wygłaszania referatu

O roli normalizacji w społeczeństwie informacyjnym przekonywał J. Krawiec

wymagań technicznych. Stosowanie norm zharmonizowanych jest nieobowiązkowe, jednak ułatwia ono umieszczanie wyrobów na rynku.

Następnie prof. dr inż. Janusz Berdowski wypowiedział się na temat systemu zarządzania bezpieczeństwem żywności.

Obecnie normą, która odnosi się do jakości i bezpieczeństwa żywności jest PN-EN ISO 22000:2006. Jednak już wcześniej kwestię bezpieczeństwa żywności starano się również uregulować lokalnie i powstały standardy, które obecnie mają status międzynarodowy, np.: BRC lub IFS. Certyfikatów BRC czy IFS wymagają od swoich dostawców wielkie sieci handlowe z oddziałami na całym świecie.

Certyfikacja żywności jest bardzo istotnym elementem bezpieczeństwa żywności. Należy edukować społeczeństwo, jak ma czytać etykiety i czego ma wymagać od producentów.

Dr inż. Agnieszka Starzyk w prezentacji „Praktyczne aspekty stosowania norm przy obliczaniu powierzchni użytkowej” przedstawiła analizę porównawczą obmiaru powierzchni użytkowej na podstawie norm PN-70/B-02365 Powierzchnie budynków - Podział, określenia i zasady obmiaru oraz PN-ISO 9836:1997 Właściwości użytkowe w budownictwie - Określanie i obliczanie wskaźników powierzchniowych i kubaturowych.

Wymienione normy wskazują odmienne zasady obmiaru i obliczania powierzchni, a różnice w po-

wierzchni użytkowej obliczanej według tych zasad mogą dochodzić w zależności od metrażu lokalu nawet do kilku/kilkunastu metrów kwadratowych. Nie ma jednoznacznej odpowiedzi, którą normę wybrać. Wybór normy zależy więc w dużej mierze od kontraktu między kupującym a sprzedającym.

Konferencję podsumował T. Schweitzer, który stwierdził, że poruszono na niej szerokie spektrum tematów związanych z normalizacją. Jeden z nich był obecny we wszystkich prezentacjach - aspekt dobrovolności PN. Prezes PKN podkreślił, że dzięki temu, że Polskie Normy są dokumentami do dobrowolnego stosowania to nie narzucają rozwiązań w gospodarce, ale są źródłem innowacji i efektywności ekonomicznej - są jednym z elementów wolnego rynku.

J.S.

Jakość, normalizacja i prawo a rozwój gospodarczy Polski

12 czerwca 2013 roku odbyła się konferencja „Jakość, normalizacja i prawo a rozwój gospodarczy Polski” zorganizowana przez Krajową Izbę Gospodarczą - Komitet Jakości i Normalizacji oraz TZ-Consultans. Wydarzenie objął patronatem honorowym Polski Komitet Normalizacyjny. W konferencji wzięli udział przedstawiciele jednostek administracji publicznej i biznesu. Wśród prelegentów znaleźli się m.in.: prof. Stanisław Tkaczyk, Przewodniczący Komitetu Jakości i Normalizacji KIG; dr inż. Wojciech Henrykowski, Prezes Zarządu PCBC SA; Anna Wyroba, Wiceprezes PCBC SA oraz Zygmunt Niechoda, Doradca Prezesa PKN.

Podczas konferencji skupiono się m.in. na kwestiach związanych z:

- udoskonalaniem procesu legislacyjnego, aby był odpowiednio zarządzany i odpowiadał na zapotrzebowanie społeczne;
- wpływem prawa i administracji na działalność biznesową;
- związkiem jakości z normalizacją;
- wymaganiami normalizacyjnymi na rynkach euroazjatyckich;
- zmianami w normie ISO 9001.

Wszyscy prelegenci wskazywali na niezaprzeczone znaczenie norm zarówno w działalności biznesowej, lepszym zarządzaniu jakością, jak również w udoskonalaniu procesu legislacyjnego.

Z. Niechoda w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę, że kadra zarządzająca, analitycy i politycy często jednak postrzegają normalizację jako problem techniczny, który należy pozostawić komitetom technicznym jednostek normalizacyjnych i wydziałom badawczo-rozwojowym czy konstrukcyjnym przedsiębiorstw. Tymczasem normy pozwalają firmom osiągnąć cele strategiczne i wypełniać zadania biznesowe. Zapewniają bezpieczne środowisko operacyjne, redukcję kosztów rozwoju oraz lepszy zwrot inwestycji. Ktokolwiek ignoruje potencjał strategiczny norm, ry-

Od lewej: W. Henrykowski, S. Tkaczyk, T. Schweitzer

zykuje narażenie swoich wyrobów czy usług na straty wynikające m.in. z międzynarodowej konkurencji. Od pewnego czasu norma ewoluuje w stronę dokumentu o znaczeniu ekonomicznym, odgrywającym coraz większą rolę w polityce i strategii przedsiębiorstw. Oznacza to konieczność zaangażowania w normalizację kierownictwa firm czy korporacji, a także gremiów odpowiedzialnych za politykę przemysłową.

Kolejny mówca S. Tkaczyk przybliżył zebrany zadania kwalitologii - interdyscyplinarnej dziedziny wiedzy zajmującej się wszelkimi zagadnieniami dotyczącymi jakości oraz inżynierii jakości. W swojej wypowiedzi omówił teorię zarządzania jakością oraz przedstawił najnowsze kierunki doskonalenia zarządzania organizacją na podstawie kryterium jakości. Na zakończenie stwierdził, że współczesna normalizacja stała się tak powszechna i ogarniająca wszystkie dziedziny naszego życia i działalności, że paradoksalnie jej dominujący wpływ na procesy rozwojowe i cywilizacyjne jest niezauważalny.

J.S.

© mikhail_balberov - Fotolia.com

Wspólna ładowarka dla małych urządzeń elektronicznych

Wywiad z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej, komisarzem Antonio Tajanem

Niedawno opublikowany raport pokazuje, że inicjatywa Komisji Europejskiej z 2009 r. ujednoczenia ładowarek do telefonów komórkowych przynosi rezultaty. Dzięki porozumieniu (Memorandum of Understanding - MoU), które zostało zawarte z producentami telefonów komórkowych, zdecydowaną większość nowych urządzeń wprowadzanych obecnie na rynek obsługuje kompatybilna ładowarka bazująca na technologii Micro-USB. Niestety, wspomniane Memorandum wygasło z końcem 2012 roku. W rozmowie z dziennikarzem magazynu „Enterprise & Industry” wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej, Antonio Tajani wyjaśnia jednak, że ambicje Komisji co do zharmonizowania ładowarek nie mają terminu wygaśnięcia.

Magazyn E&I: *Jaki jest stan rzeczy co do ładowarek do telefonów komórkowych?*

Tajani: Jest olbrzymia liczba małych urządzeń elektronicznych, takich jak aparaty cyfrowe, tablety, urządzenia GPS i odtwarzacze muzyczne oraz wiele różnych ładowarek. Norma wspólnej ładowarki do telefonów komórkowych to tylko początek. Jestem pewien, że znakomita większość obywateli UE z zadowoleniem przyjąłaby wspólną ładowarkę dla wszystkich małych urządzeń elektronicznych. Zaoszczędzilibyśmy miliony ton odpadów elektronicznych i potrzebowalibyśmy mniej surowców - a jednocześnie zapewnilibyśmy komfort i wygodę konsumentom.

Wspomniany projekt przyniósł korzyści obywatelom. Ostatni raport z postępów dostarczony przez sygnatariuszy MoU wykazał, że spełnili swoje obo-

© Popova Olga - Fotolia.com

wiązki wynikające z porozumienia. Około 90% nowych urządzeń wprowadzonych na rynek do końca 2012 r. ma możliwości wspólnego ładowania.

Uwzględniając, że obecne Memorandum wygasało z końcem 2012 roku, nie pragniemy powrotu do niekompatybilnych ładowarek, które mieliśmy cztery, pięć lat temu. W związku z tym, na długo przed upływem terminu ważności, Komisja zwróciła się do sygnatariuszy MoU o przedłużenie umowy o rok.

Szczerze mówiąc, nie byłem zbyt zadowolony dowiedziawszy się, że większość z sygnatariuszy nie zgodziła się z takim przedłużeniem. Jestem rozczarowany. Często jesteśmy oskarżani o tworzenie zbędnych przepisów, ale w tym przypadku nie ma wątpliwości, że obywatele UE bardzo doceniliby kompatybilność urządzeń i ładowarek.

Dobrowolne porozumienie między producentami byłoby zawsze najmądrzejszym rozwiązaniem, ale jeśli rozwiązanie nie jest możliwe, zwrócę się do moich służb, aby przygotowały projekt inicjatywy legislacyjnej, który zapewniłby kompatybilność. Już zwróciłem się do nich, aby ocenili wpływ kilku kolejnych opcji, w tym prawodawstwa.

Magazyn E&I: Jakie są trudności oraz aspekty, które wymagają polepszenia?

Tajani: Firmy podkreślają, że nadal badają rozwiązania techniczne dotyczące ładowania, w tym bezprzewodowego ładowania, które odpowiada na nowe potrzeby. Twierdzą one także, że specyfikacje zawarte w obecnym MoU nie byłyby kompatybilne z bardziej wydajnymi smartfonami.

Biorę wszystkie te obawy bardzo poważnie, ale są też dziesiątki milionów klientów, którzy byliby szczęśliwi, gdyby mieli mniej zmartwień ze swoimi ładowarkami i jeśli mogliby po prostu poprosić przyjaciela lub kolegę o pożyczenie jego ładowarki innej marki, jeśli ich smartfon niespodziewanie rozładuje się w jakiejś kłopotliwej sytuacji.

Przy odrobinie dobrej woli, dużym popycie konsumentów i silnie konkurujących firmach, cele można pogodzić. Żeby było jasne - bierzemy pod uwagę innowacje. Chcemy tylko zobaczyć dotyczące tego normy.

Magazyn E&I: Czy w dłuższej perspektywie widzi Pan wartość w jednolitym obowiązkowym systemie w UE?

Tajani: Wzywamy przemysł do przedłożenia propozycji wspólnych technologii ładowania, do uzgodnienia między sobą, aby umieścić je na rynku i do regularnego informowania Komisji na temat rozwoju sytuacji rynku i technologii. Chcemy podążać w stronę opracowania normy wspólnej ładowarki. Ja zawsze wolę dobrowolne porozumienia i bardzo niechętnie wprowadzałbym przepisy prawa. Jestem optymistą, możemy pójść łatwiejszą drogą i uniknąć nowego prawodawstwa.

Źródło: The Enterprise & Industry Magazine No 16, maj 2013, wyd. Komisji Europejskiej.

Jolanta Kochańska

Numeracja Polskich Norm - czasy obecne i trochę historii

Od 1 stycznia 2013 roku PKN wprowadził nowe zasady numeracji Polskich Norm. Szczegóły numeracji i identyfikacji PN określono w Instrukcji R2-I1, która jest dostępna na stronie internetowej PKN. Przykłady zapisów numeru referencyjnego PN podano w Załączniku 2 (R2-I1-Z2).

Obecnie numer referencyjny Polskiej Normy składa się z następujących elementów:

- symbolu PN
- łącznika
- bloku identyfikacyjnego
- dwukropka
- czterech cyfr roku publikacji normy
- łącznika
- dwóch cyfr miesiąca publikacji normy.

Tak więc w stosunku do wcześniejszej numeracji PN dodano do numeru referencyjnego **miesiąc publikacji PN**. Zmiana ta była spowodowana praktyką stosowaną w organizacjach IEC i CENELEC, w których w ciągu tego samego roku norma była dwa razy nowelizowana i publikowana. Dwie normy z tym samym rokiem publikacji są nieidentyfikowalne. Wprowadzenie miesiąca publikacji pozwala na rozróżnienie dwóch norm opublikowanych w tym samym roku.

PRZYKŁAD 1: PN-A-1234:2013-03

PRZYKŁAD 2: PN-EN 1234:2013-04

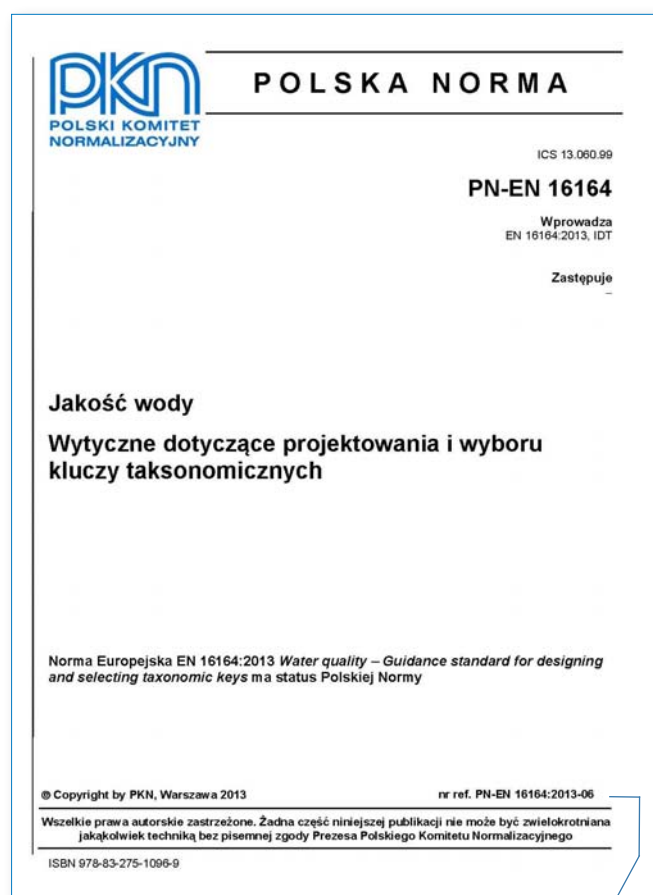
PRZYKŁAD 3: PN-ISO 1234:2013-05

Ta sama zasada dotyczy publikacji elementów dodatkowych do PN. Numer referencyjny elementu dodatkowego PN zatwierdzonego po 1 stycznia 2013 r. składa się z:

- numeru elementu dodatkowego
- dwukropka
- czterech cyfr roku publikacji elementu dodatkowego PN
- łącznika
- dwóch cyfr miesiąca publikacji elementu dodatkowego PN.

Oznaczenie elementu dodatkowego PN składa się z:

- symbolu literowego w zależności od rodzaju elementu dodatkowego
- liczby porządkowej.

PN-EN 16164:2013-06

Nowy numer referencyjny

PRZYKŁAD 1: PN-E-30300:2013-03/Az1:2013-05

PRZYKŁAD 2: PN-ISO 1125-1:2013-03/A2:2013-05

PRZYKŁAD 3: PN-EN 12345:2013-03/AC1:2013-04

	Krajowe - własne	Odzwierciedlające elementy dodatkowe EN lub ISO i IEC
Zmiana	Az	A
Poprawka	Ap	AC
Arkusze interpretacyjny		IS

Symbole elementów dodatkowych

Identyfikowanie wersji językowych PN

Od 1 stycznia 2013 r. zmieniono również podejście do wprowadzanych norm innych organizacji w szczególności Norm Europejskich. W katalogu PN uwzględniane jest kilka wersji językowych tej samej normy PN. Norma PN-EN może zatem istnieć w czterech wersjach językowych: angielskiej, francuskiej, niemieckiej i polskiej. Wersje te są identyczne co do treści i numeru PN.

W ogłoszeniu o publikacji Polskich Norm oraz w innych wykazach norm (np. PN do zatwierdzenia) określa się wersję językową PN przez dopisanie odpowiedniej wersji językowej po numerze referencyjnym dokumentu:

PRZYKŁAD 1 PN-EN 12345:2013-03 Wersja angielska

PRZYKŁAD 2 PN-EN 12345:2013-03 Wersja polska

W bazach danych i sklepie internetowym wersje językowe PN oraz elementów dodatkowych PN są oznaczane symbolem:

- P - polska wersja językowa
- E - angielska wersja językowa
- D - niemiecka wersja językowa
- F - francuska wersja językowa

przez dopisanie odpowiedniego symbolu bezpośrednio po numerze/numerze referencyjnym dokumentu (bez spacji).

PRZYKŁAD 1 PN-EN 12345:2013-03E

PRZYKŁAD 2 PN-EN 12345:2013-03P

Dopisany symbol nie jest elementem składowym numeru referencyjnego normy. Wszystkie wersje językowe mają ten sam numer referencyjny. Stosowanie w powołaniach/odestaniach numeru referencyjnego PN z literą określającą wersję językową jest **błędem**.

Zatem powołujemy PN z numerem referencyjnym w przypadku powołania datowanego lub bez danych o publikacji w przypadku powołania niedatowanego.

Numeracja Polskich Norm własnych

Numer PN własnej lub PN wprowadzającej Normę Międzynarodową z modyfikacjami powinien zawierać:

- literowy symbol dziedziny normalizacji
 - łącznik
 - pięciocyfrowy blok wskazujący klasę tematyki normalizacyjnej (pierwsze dwie cyfry) oraz jej dalszy podział (następne trzy cyfry - patrz tablica na str. 12).
- Numer nadawany jest w księdze rejestru.

PRZYKŁAD 1: PN-B-94702:1999 Dachy - Uchwyty stalowe ocynkowane do rynien półokrągłych

Gdzie: **B** - dziedzina Budownictwo, **94** - klasa Wyroby

PRZYKŁAD 2: PN-C-01000:1994 Związki organiczne - Zasady budowy nazw

Gdzie **C** - dziedzina Chemia, **01** - klasa Ogólne

Analogicznie do wprowadzenia identyfikacji wersji - normy PN własne są w polskiej wersji językowej. Jednak na zamówienie podmiotów zainteresowanych istnieje możliwość opracowania przez KT wersji angielskiej (lub innej) danej PN.

A jak historycznie wyglądała numeracja PN?

Zacznę od Ustawy z dnia 27 listopada 1961r. o normalizacji, gdyż niektóre normy z tego okresu są nadal aktualne. PKN wprowadził procedurę przeglądu aktualności PN co 5 lat i w wyniku przeglądu PN z tego okresu są nowelizowane lub wycofywane. Często zadawane jest pytanie dlaczego?

Ustawa z dnia 27 listopada 1961r. wprowadzała system normalizacji państwowej, rządowej, z obowiązkiem stosowania norm zarówno PN, jak i norm branżowych. Numer PN składał się z elementów:

- symbolu PN
- myślnika
- dwóch ostatnich cyfr roku ustanowienia PN
- ukośnika
- numeru PN.

Tablica. Zasady nadawania numeru PN własnym.

Dziedziny normalizacji		Grupy klas tematyki normalizacyjnej
A	Aprovizacja, gospodarka żywnościowa	ogólna (0-10)
B	Budownictwo, materiały budowlane	materiałowa (11-32)
C	Chemia, przemysł chemiczny	energetyki (33-40)
D	Drewno, przemysł drzewny	transportu i bezpieczeństwa (41-53)
E	Elektrotechnika, energetyka	środków produkcji (54-71)
F	Finanse, handel, administracja (zarządzanie i organizacja pracy)	rezerwowa (72)
G	Górnictwo	wyrobów (73-99)
H	Hutnictwo	
I	Informatyka	
J	Technika jądrowa	
K	Kolejnictwo	
L	Lotnictwo, przemysł lotniczy	
M	Mechanika, przemysł maszynowy	
N	Nauka, oświata, kultura, dokumentacja, poligrafia	
O	Opakowania, obuwie	
P	Papiernictwo, włókiennictwo, poligrafia, garbarstwo	
R	Rolnictwo, leśnictwo	
S	Samochody, przemysł samochodowy	
T	Telekomunikacja, elektronika, usługi pocztowe	
V	Obronność, wojskowość, bezpieczeństwo powszechne	
W	Komunikacja wodna, żegluga, przemysł stoczniowy	
Z	Ochrona zdrowia i środowiska	

PRZYKŁAD 1: PN-87/A-99005

PRZYKŁAD 1: PN-88/C-01200-21

Norma PN zawierała zapisy o dacie ustanowienia PN, dacie od której PN obowiązuje oraz unieważnianiu PN zastępowanych. Norma była w świetle obowiązującej ustawy przepisem prawnym.

W roku 1991 r. PKNMiJ został afiliantem w europejskich organizacjach normalizacyjnych CEN i CENELEC. Uzyskał zatem prawo do wprowadzania do zbioru Polskich Norm - Norm Europejskich. PKN przygotował się do zmiany systemu normalizacyjnego z państwowego i obligatoryjnego na dobrowolny i społeczny. W odniesieniu do norm ISO i EN, wprowadzanych do zbioru PN, nie stosowano zasady identyczności zarówno co do treści, jak i formy, co często wprowadzało w błąd użytkownika normy.

W czerwcu 1992 r. ustanowiono dwie pierwsze w historii PKN Polskie Normy wprowadzające normy EN identyczne co do treści i numeru: PN-EN 81-1:1992 oraz PN-EN 24946:1992. W grudniu 1992 r. ustanowiono pierwszą PN o numeracji PN-ISO.

Ustawa o normalizacji z dnia 3 kwietnia 1993 r.

UKD 664.543.852

 POLSKI KOMITET NORMALIZACYJNY	POLSKA NORMA Artykuły żywnościowe Oznaczenie zawartości kwasu sorbowego	PN-64 A-04017
	Grupa katalogowa 12.09	
Food products Determination of sorbic acid contents	Produits alimentaires Détermination de l'acide sorbique	Пищевые продукты Определение содержания сорбовой кислоты

1. WSTĘP
Przedmiotem normy jest oznaczenie zawartości kwasu sorbowego w artykułach żywnościowych.

2. METODY OZNACZANIA

2.1. Oznaczenie zawartości kwasu sorbowego metodą kolorymetryczną z kwasem 2-tiobarbiturowym

2.1.1. Zasada metody. Metoda polega na barwnej reakcji uprzednio utlenionego kwasu sorbowego z kwasem 2-tiobarbiturowym.

2.1.2. Zastosowanie metody. Metoda powinna być stosowana do oznaczania zawartości kwasu sorbowego w produktach owocowych i warzywnych; metody nie należy stosować do badania produktów zawierających tłuszcz lub alkohol.

2.1.3. Aparatura i przyrządy
a) Zestaw do destylacji z parą wodną (rys. 1).
b) Kolorymetr fotoelektryczny lub kolorymetr Pulfricha.

2.1.4. Odczynniki
a) Kwas 2-tiobarbiturowy cz, d, a., roztwór 0,5-procentowy. W kolbie mierniczej pojemności 100 cm³ rozpuścić 0,5 g kwasu 2-tiobarbiturowego w 20 cm³ wody destylowanej, następnie dodać 11 cm³ IN kwasu solnego i uzupełnić wodą do kreski. Roztwór przygotować bezpośrednio przed użyciem.
b) Kwas siarkowy cz, d, a., roztwór 1 i 0,3N.
c) Dwuchromian potasowy cz, d, a., roztwór 0,01N.
d) Siarczan magnezowy (MgSO₄ · 7H₂O) cz, d, a.
e) Kwas sorbowy cz, d, a. lub sorbinian potasowy cz, d, a. wysuszony do stałej masy w temperaturze 105°C lub w eksykatorze nad kwasem siarkowym.
f) Roztwór wzorcowy kwasu sorbowego. W kolbie mierniczej pojemności 1000 cm³ rozpuścić w wodzie destylowanej 100 mg kwasu sorbowego lub 134 mg sorbinianu potasowego, dopełnić wodą destylowaną do kreski i wymieszać. Pobrać 50 cm³ tego roztworu, przenieść do kolby mierniczej pojemności 1000 cm³ i dopełnić wodą do kreski.

2.1.5. Wykonanie oznaczenia

2.1.5.1. Przygotowanie próbki. Próbkę produktu o konsystencji jednorodnej nie wymagającej rozdrobienia wystarczy starannie wymieszać. W przypadku marynat w zalewie owoce lub warzywa odłączyć, po odknięciu dokładnie rozdrobić, połączyć z zalewą i starannie wymieszać. W przypadku badania marynat w zalewie, przechowywanych co najmniej 6 tygodni, oznaczenie wykonać bezpośrednio w zalewie.

Rys. 1

Ustanowiona przez Polski Komitet Normalizacyjny dnia 15 grudnia 1964 r. jako norma obowiązująca w zakresie metod badań od dnia 1 stycznia 1965 r. (Mon. Pol. nr 10/1965, poz. 37)
Przedruk dozwolony tylko za zgodą Polskiego Komitetu Normalizacji. Miar i jakości

Wydanie 4
WYDAWNICTWA NORMALIZACYJNE „ALFA” 1988. CENA PRZEKŁADU: 100 zł (z 22 złm 150 zł) Cena z 3200

zmieniła system normalizacji w Polsce. Rok 1993 był przełomowy w historii polskiej normalizacji. Podstawową zmianą było przejście z systemu normalizacji obowiązkowej na system normalizacji dobrowolnej. Zmiana systemu spowodowała inne podejście do opracowywania Polskich Norm. Zmieniły się zasady opracowania norm, jednostki opracowujące normy, sposób uzgadniania norm, numeracja norm, szata graficzna itp. Ponieważ stare numery nie były możliwe do zapisania w postaci powołania niedatowanego zmieniano zapis tych norm w wykazach norm powołanych. Jednak w bazach danych nadal funkcjonował numer wg starego zapisu.

PKN powołany ustawą z dnia 3 kwietnia 1993 r. **ustanowił** Polskie Normy. Pierwsza nowa ustanowiona PN o numerze wg nowych zasad to PN-N-02000:1994 r.

Numery nowych norm PN składały się z:

- numeru PN
- dwukropka
- czterech cyfr roku ustanowienia normy.

W PN podawano datę ustanowienia PN oraz numer uchwały PKN o ustanowieniu danej PN. Należy również podkreślić, że w systemie normalizacji dobrowolnej wprowadzonym nową ustawą wycofanie normy nie skutkuje zakazem jej stosowania - normę wycofaną można stosować, jeżeli strony zainteresowane tak ustalą. Zmieniono zatem unieważnianie PN na wycofanie PN.

Obecnie obowiązująca Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji dostosowała system normalizacji do wymagań stawianych przez europejskie organizacje normalizacyjne CEN i CENELEC, co pozwoliło PKN zostać z dniem 1 stycznia 2004 r. członkiem tych organizacji. Na podstawie tej ustawy znowelizowano przepisy wewnętrzne PKN, dostosowując je do wymagań proceduralnych CEN i CENELEC. Podstawowa zmiana to wprowadzanie EN do PN metodą uznania - czyli w wersjach oryginalnych. Pozwoliło to na dotrzymanie wymaganych terminów, tak aby ta sama EN funkcjonowała w tym samym czasie na całym rynku europejskim. Inna zmiana to zatwierdzanie PN przez Prezesa PKN.

Numer referencyjny Polskiej Normy składał się z następujących elementów:

- symbolu PN
- łącznika
- bloku identyfikacyjnego

POLSKA NORMA

PN-B-01040

grudzień 1994

Rysunek konstrukcyjny budowlany

Zasady ogólne

Construction drawings — General principles

Dessins de construction — Principes généraux

Чертежи строительных конструкции — Общие положения

© Żadna część niniejszej normy nie może być przedrukowywana ani kopiowana jakkolwiek techniką bez pisemnej zgody Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego

POLSKI KOMITET NORMALIZACYJNY	POLSKA NORMA	PN-B-01040
	Rysunek konstrukcyjny budowlany	Zamiast: PN-88/B-01040
	Zasady ogólne	Grupa katalogowa SKN 0701 ICS 01.100.30

Deskryptory: 0054788 — konstrukcje budowlane, 0390883 — postanowienia ogólne, 1126581 — rysunek architektoniczny, 0302530 — rysunek techniczny

SPIS TREŚCI

- 1 WSTĘP
 - 1.1 Przedmiot normy
 - 1.2 Zakres stosowania
 - 1.3 Rodzaje rysunków — określenia
 - 2 OGÓLNE WYTYCZNE OPRAWOWANIA RYSUNKÓW
 - 2.1 Zakres informacji
 - 2.2 Specyfikacje
 - 2.3 Wydawanie (kompletacja) rysunków
 - 2.4 Zmiany i uzupełnienia
 - 3 FORMA GRAFICZNA
 - 4 PRZEDSTAWIANIE I WYMIAROWANIE ELEMENTÓW
 - 4.1 Rzutowanie
 - 4.2 Wymiarowanie
 - 4.3 Uproszczenia rysunkowe
 - 5 OPISY I OZNACZENIA
 - 5.1 Postanowienia ogólne
 - 5.2 Kodowanie elementów
 - 5.3 Tolerancje
- Informacje dodatkowe

nr ref. PN-B-01040:1994

Ustanowiona przez Polski Komitet Normalizacyjny
dnia 23 grudnia 1994 r.
(Uchwała nr 30/94-0)

- dwukropka
- czterech cyfr roku publikacji normy.

Wprowadzono także możliwość identyfikacji PN wprowadzonych metodą uznania - w języku angielskim (i innych) poprzez dodanie litery (U) po numerze referencyjnym, a w późniejszym okresie („oryg.”) po tytule PN.

PRZYKŁAD 1: PN-EN ISO 290:2011

PRZYKŁAD 2: PN-EN 12345:2010 (U)

PRZYKŁAD 3: PN-EN 10029:2011 Blachy stalowe walcowane na gorąco grubości 3 mm i większej - Tolerancje wymiarów i kształtu (oryg.)

W roku 2008 Prezes PKN podjął decyzję o przenie-
merowaniu PN z lat 1961-1993 na nową numerację
wg zasad: likwidacja ukośnika i rok po numerze PN.

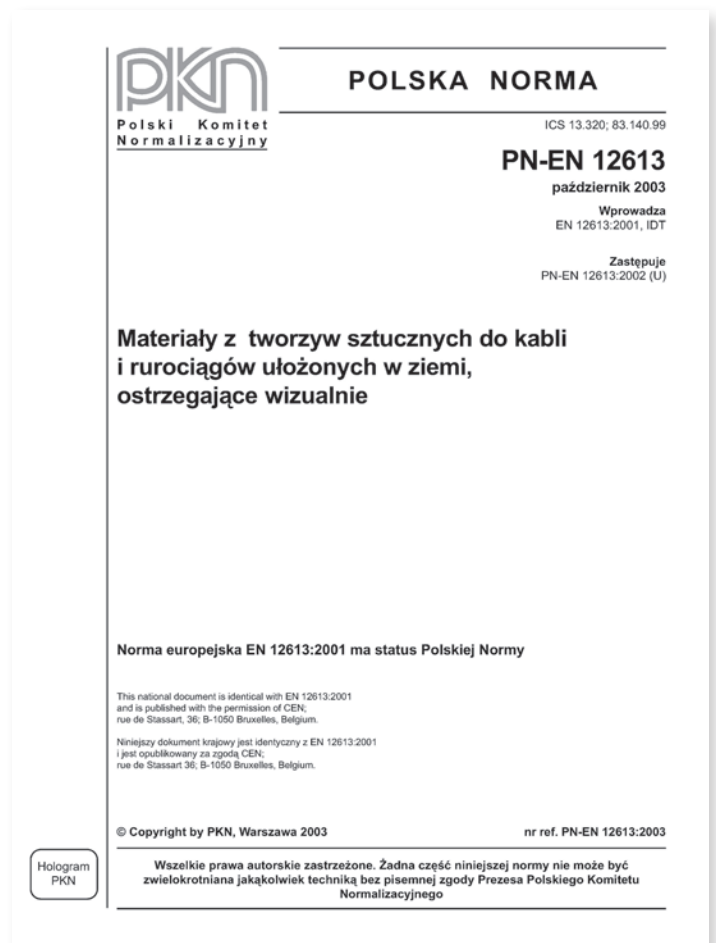
PRZYKŁAD 1: PN-87/A-99005 zmieniono na
PN-A-99005:1987

PRZYKŁAD 1: PN-88/C-01200-21 zmieniono na
PN-C-01200-21:1987

Przenumerowanie dotyczyło baz danych PKN, katalo-
gu sklepu i powołań w innych PN. Zapis numeru na
stronicach publikowanych PN pozostaje niezmienny.
Przenumerowanie pozwoliło na powoływanie tych PN
w sposób niedatowany.

Numeracja Polskich Norm zmieniała się wraz ze
zmianą organizacji normalizacyjnej PKN. Zmiany te
wymuszały przepisy krajowe - wymagania ustawowe,
zasady normalizacji funkcjonujące w danym okresie,
warunki zewnętrzne, czy współpraca z organizacjami
europejskimi i międzynarodowymi, system informa-
tyczny, a także oczekiwania uczestników procesu
normalizacyjnego.

Czy obecna numeracja PN jest ostateczna?
Czas nam to pokaże.

Barbara Kęsik

Bezpieczne paralotnie

Paralotniarstwo we współczesnej formie powstało w latach 70. XX w., a do Polski dotarło 10 lat później. Pierwsze paralotnie startowały ze stoków w Tatrach. Jest trudne do ustalenia, ile osób lata na paralotniach, wiele z nich nie rejestruje się, ani nie posiada licencji. Duży wpływ na bezpieczeństwo tych lotów mają nie tylko umiejętności pilota, ale i konstrukcja tego urządzenia. W II połowie XX w. trwały prace nad udoskonaleniem konstrukcji paralotni.

Do prac nad paralotniami włączyli się także normalizatorzy, którzy opracowali kilka norm dotyczących tego sprzętu.

Po zakończeniu każdego badania należy sprawdzić, czy paralotnia nie uległa uszkodzeniu.

Wytrzymałość konstrukcji paralotni

Jedną z norm istotnych dla bezpiecznego korzystania z tego sprzętu jest [PN-EN 926-1:2007 Sprzęt paralotniowy - Paralotnie - Część 1: Wymagania i metody badań wytrzymałości konstrukcji](#).

Normę tę opracowano w celu wyeliminowania takich paralotni, które nie zachowują się w sposób oczekiwany.

Paralotnia - to wg PN-EN 926-1:2007 - „ultralekki szybowiec, nie mający pierwotnej sztywnej konstrukcji, którego start i lądowanie odbywa się na nogach pilota (i ewentualnie pasażera), zawieszono w uprzęży (lub w uprzężach) zamocowanej(-ych) do skrzydła”. Takie urządzenie poddano w normie badaniom, biorąc pod uwagę wytrzymałość konstrukcji. W tym celu określono aparaturę (bezpiecznik, lina, miernik elektroniczny, obwód pomiarowy, kamera wideo), próbkę do badań, warunki badania. Następnie w normie przedstawiono 2 zasady badania:

1) paralotnię poddaje się obciążeniu udarowemu, używając procedury A lub B;

2) paralotnię poddaje się obciążeniu ciągłemu (urządzenie doczepia się do pojazdu holowniczego i gdy paralotnia „nabiera wysokości” mierzy się obciążenie).

Bezpieczne uprzęże

Norma PN-EN 926-1 przedstawia wymagania i metody badań wytrzymałości z perspektywy całej konstrukcji sprzętu. Pewnym dopełnieniem tego dokumentu jest norma [PN-EN 1651:2002 Sprzęt paralotniowy - Uprzęże - Wymagania bezpieczeństwa i badania wytrzymałości](#). Uprząż to „układ składający się z taśm i szkieletu, przeznaczony do utrzymania pilota w pozycji siedzącej, półleżącej lub stojącej”. W ogólnych wymaganiach dotyczących bezpieczeństwa podano, że powinna być ona wykonana zgodnie z praktyką przyjętą w połączeniach materiałów włókienniczych, ponadto szczegółowo określono końce taśm oraz rozmieszczenie punktów mocowania.

Jednak najwięcej uwagi wśród wymagań dotyczących bezpieczeństwa uprzęży poświęcono badaniom jej wytrzymałości, podczas których jest ona sprawdzana z użyciem manekina oraz przyłożonych zmiennych sił do punktów mocowania. Jeśli badanie potwierdzi, że uprząż spełnia wymagania niniejszej normy powinno to być umieszczone na znaku handlowym (etykiecie) zamocowanym do uprzęży, na którym obok innych informacji powinien znaleźć się numer normy PN-EN 1651:2002.

Kwalifikacje pilota paralotni

W bezpieczeństwie lotów na paralotni istotną kwestię obok jakości sprzętu stanowi tzw. czynnik ludzki. Właśnie ten aspekt jest pierwszoplanowy w kolejnej normie **PN-EN 926-2:2007 Sprzęt paralotniowy - Paralotnia - Część 2: Wymagania i metody badań do klasyfikacji parametrów bezpieczeństwa lotu**. W tym dokumencie uwzględniono wymagania dotyczące kwalifikacji pilota i ich wpływ na bezpieczeństwo lotu. W normie działania pilota określono jako „każde przeniesienie ciężaru, oddziaływanie na system sterujący, przyspieszacz lub trymer”.

W normie wykazano bezpośredni związek między bezpieczeństwem lotu a kwalifikacjami pilota. Udokumentowana jest każda faza lotu, podkreślono niebezpieczeństwa związane ze startem paralotni, prędkością, sterowaniem, zachowaniem stateczności aż do lądowania. Konieczne są umiejętności pilota związane z wyprowadzeniem paralotni z głębokiej spirali oraz z zupełnego korkociągu.

Spadochronowe systemy ratownicze

Kolejną normę **PN-EN 12491:2003 Sprzęt paralotniowy - Spadochronowe systemy ratownicze - Wymagania bezpieczeństwa i metody badań** opracowano, aby zapewnić większe bezpieczeństwo pilotom paralotni.

W normie tej podano, że „spadochronowy system ratowniczy to urządzenie ratunkowe służące do zmniejszania prędkości opadania pilota paralotni w razie awarii w locie, rozwijane przez zamierzone działanie ręczne pilota. Może być niesterowany lub sterowany”.

W wymaganiach bezpieczeństwa spadochronowych systemów ratowniczych uwzględniono m.in. prędkość otwierania się, prędkość opadania i stateczność oraz wytrzymałość.

W normie przedstawiono badania, które mogą potwierdzić, że spadochronowe systemy ratownicze nadają się do spełnienia przeznaczonej funkcji.

Klasa	Opis parametrów lotu	Opis wymaganych umiejętności pilota
A	Paralotnie o maksymalnie pasywnym bezpieczeństwie o nadzwyczaj skromnych parametrach lotu. Paralotnie odporne na wytrącenie z normalnego lotu.	Przeznaczone dla wszystkich pilotów, łącznie z pilotami szkolenymi na wszystkich poziomach szkolenia.
B	Paralotnie o dobrym pasywnym bezpieczeństwie i skromnych parametrach lotu. Paralotnie odporne na wytrącenie z normalnego lotu.	Przeznaczone dla wszystkich pilotów, łącznie z pilotami szkolenymi na wszystkich poziomach szkolenia.
C	Paralotnie o umiarkowanie pasywnym bezpieczeństwie i z potencjalnie dynamicznymi reakcjami na turbulencje i błędy pilota. Powrót do normalnego lotu może wymagać precyzyjnego działania pilota.	Przeznaczone dla pilotów zaznajomionych z techniką pilotażu, którzy latają bardzo aktywnie i regularnie oraz rozumieją implikacje latania paralotnią o zmniejszonym biernym bezpieczeństwie.
D	Paralotnie o wysokich parametrach lotu i z potencjalnie silnymi reakcjami na turbulencje i błędy pilota. Powrót do normalnego lotu wymaga precyzyjnego działania pilota.	Przeznaczone dla pilotów zaznajomionych z techniką pilotażu, latających bardzo aktywnie, mających znaczne doświadczenie w lataniu w warunkach turbulencji, którzy rozumieją i akceptują implikacje latania na paralotni.

Tablica 1 - Opis klas paralotni wg PN-EN 926-2:2007

Zgodnie z normą przed dostarczeniem sprzętu użytkownikowi trzeba przeprowadzić badania lotu, czyli sprawdzić zachowanie się paralotni podczas manewrów demonstrowanych przez pilota producenta w obecności pilota oblatywacza laboratorium badawczego. Zresztą norma ta jest przeznaczona do stosowania w niezależnych laboratoriach badawczych uprawnionych do badania paralotni w locie.

We wszystkich normach przywołanych w tekście obecny jest aspekt bezpieczeństwa sprzętu paralotniowego. Tak teraz opracowuje się normy, w których bezpieczeństwo wyrobu, bezpieczeństwo użytkownika, bezpieczeństwo rynku wysuwa się na plan pierwszy.

Normy cytowane w tekście opracował CEN/TC 136 Sprzęt sportowy i rekreacyjny, a wersję polską zawiądzamy KT 2 ds. Sportu i Rekreacji.

Informacje z sektorów

© Sergey Nivens - Fotolia.com

Sektor Zdrowia, Środowiska i Medycyny

KT 21 ds. Środków Ochrony Indywidualnej Pracowników

W styczniu 2013 roku zakres współpracy KT 21 został rozszerzony o działalność grupy CEN/CENELEC/BT/WG 8 *Protective textiles and personal protective clothing and equipment*. Ekspertem nominowanym do prac w grupie roboczej jest dr Grażyna Bartkowiak z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy - Państwowego Instytutu Badawczego w Łodzi.

KT 283 ds. Materiałów Stomatologicznych

We współczesnej protetyce stomatologicznej obserwuje się coraz większe zastosowanie systemów CAD/CAM, pozwalających na projektowanie i wykonanie estetycznych, biokompatybilnych, precyzyjnych i trwałych uzupełnień protetycznych (np. koron i mostów). W marcu 2013 r. została opublikowana norma [PN-EN ISO 12836:2013-03 Stomatologia - Urządzenia digi-](#)

talizujące używane w systemach CAD/CAM do niebezpośrednich uzupełnień protetycznych - [Metody badań do oceny dokładności](#). W normie tej określono metody badań do oceny dokładności urządzeń digitalizujących używanych w systemach komputerowo wspomaganego projektowania/wytwarzania (CAD/CAM) niebezpośrednich uzupełnień protetycznych. W procedurach leczenia zębów od lat są stosowane rękojeści i silniki stomatologiczne. Postęp techniczny sprawił, że te wytwarzane obecnie są lepsze i łatwiejsze w użytkowaniu. W nowo opublikowanej normie [PN-EN ISO 14457:2013-03 Stomatologia - Rękojeści i silniki](#) omówiono rękojeści i silniki, niezależnie od ich budowy, używane podczas zabiegów stomatologicznych. Podano w niej wymagania, metody badań, informacje producenta, znakowanie i pakowanie dotyczące: rękojeści prostych i z mechanizmem kątowym; rękojeści wysokoobrotowych turbin napędzanych powietrzem; silników powietrznych; silników elektrycznych; profilaktycznych nasadek kątowych.

KT 159 ds. Zagrożeń Chemicznych i Pyłowych w Środowisku Pracy

Każdego roku KT przygotowuje co najmniej 10 Polskich Norm zawierających nowe metody analityczne pozwalające na pomiar stężenia substancji niebezpiecznych dla zdrowia człowieka, obecnych w powietrzu środowiska pracy (głównie w przemyśle chemicznym). Niedawno zatwierdzona została PN-Z-04013-3:2012 dotycząca oznaczania berylu. W przygotowaniu zaś jest PN-Z-04102-3 dotycząca oznaczania kadmu. Obie te substancje zostały zakwalifikowane przez Międzynarodową Agencję Badań nad Rakiem (IARC) jako substancje kancerogenne dla ludzi. W najbliższym czasie do zatwierdzenia będą skierowane normy dotyczące metody oznaczania nitroetanu (PN-Z-04441) oraz azirydyny (PN-Z-04446). Nitroetan jest związkem toksycznym, jego działanie może spowodować uszkodzenie systemu nerwowego, wątroby i nerek. Azirydyna jest substancją rakotwórczą i mutageną, może powodować dziedziczne wady genetyczne. Znormalizowane metody są zgodne z zaleceniami

PN-EN 482 i pozwalają na oznaczenie tych substancji przynajmniej na poziomie 0,1 NDS (Najwyższego Dopuszczalnego Stężenia) w obec-

ności innych substancji występujących zwykle w warunkach przemysłowych. Zgodnie z dyrektywami UE wartości dopuszczalne stężeń

substancji chemicznych na stanowisku pracy są ustalane przez ekspertów na podstawie najnowszych badań naukowych.

Sektor Zagadnień Podstawowych i Systemów Zarządzania

KT 243 ds. Symboli i Znaków Graficznych

Trwają prace nad wprowadzaniem kolejnych zmian do normy **PN-EN ISO 7010:2012 Symbole graficzne - Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa - Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa**. Norma przedstawia znaki bezpieczeństwa, mające na celu zapobieganie wypadkom, służące ochronie przeciwpożarowej, informowaniu o zagrożeniu zdrowia i ewakuacji w sytuacji zagrożenia. Zmiany są opracowywane w Komitecie Technicznym ISO/TC 145/SC 2 *Symbole graficzne - Identyfikacja, znaki, kształty, symbole i barwy bezpieczeństwa* i są przyjmowane przez CEN. Aktualnie projekty trzech zmian: EN ISO 7010:2012/FprA1, EN ISO 7010:2012/FprA2 oraz EN ISO 7010:2012/FprA3 wprowadzają w sumie: 10 znaków

nakazu, 5 znaków zakazu, 8 znaków ostrzegawczych i 5 znaków warunku bezpieczeństwa.

KT 158 ds. Bezpieczeństwa Maszyn i Urządzeń Technicznych oraz Ergonomii - Zagadnienia Ogólne

Rozpoczęto opracowanie polskiej wersji językowej norm zharmonizowanych **PN-EN ISO 7730:2006 Ergonomia środowiska termicznego - Analityczne wyznaczanie i interpretacja komfortu termicznego z zastosowaniem obliczania wskaźników PMV i PPD oraz kryteriów lokalnego komfortu termicznego** oraz **PN-EN ISO 11079:2008 Ergonomia środowiska termicznego - Wyznaczanie i interpretacja stresu termicznego wynikającego z ekspozycji na środowisko zimne z uwzględnieniem wymaganej izolacyjności cieplnej odzieży (IREQ) oraz wpływu wychłodzenia miejscowego**. Normy te są stosowane przez podmioty wykonujące badania warunków

pracy w mikroklimacie zimnym i gorącym, wymagane rozporządzeniami ministra pracy i polityki społecznej oraz ministra zdrowia.

KT 256 ds. Terminologii, Innych Zasobów Językowych i Zarządzania Treścią

KT eksperymentuje z posiedzeniami odbywającymi się całkowicie lub częściowo w formie telekonferencji (przez program Skype). Od strony technicznej wszystkie posiedzenia, które miały miejsce w tym roku, zakończyły się sukcesem. A więc można, wystarczy się postarać. KT prowadzi czynną współpracę międzynarodową z ISO/TC 37 i podkomitetami. W SC 5 jest m.in. opracowywany projekt **ISO/CD 17100 Translation services - Requirements for translation services**. Z projektem tym związane są spore oczekiwania, będzie miał on istotny wpływ na rynek usług tłumaczeniowych.

Sektor Elektryki

KT 54 ds. Chemicznych Źródeł Prądu

KT 54 utrzymał status członka P w IEC TC 35 ds. Baterii i Ogniw. W Komitecie Technicznym IEC/TC 35 istnieją następujące grupy robocze: MAINTENANCE TEAMS:

- MT 13 Watch batteries
- MT 14 Performance tests and dimensions
- MT 15 Lithium batteries

- MT 16 Safety of batteries with aqueous electrolyte
- MT 17 Document harmonization
JOINT MAINTENANCE TEAM: JMT 18 (TC 35/SC 21A) Safety of primary and secondary lithium batteries during transport

Dr inż. Mariusz Walkowiak reprezentant członka Instytutu Metali Nieżelaznych Oddział w Poznaniu, Centralne Laboratorium

Akumulatorów i Ogniw zadeklarował pracę w IEC/TC 35/ MT 14 i MT 15, natomiast ekspert zewnętrzny ds. Baterii i Ogniw dr inż. Jarosław Janas pracownik Panasonic Energy Poland SA w Gnieźnie zadeklarował pracę w IEC/TC 35/ MT 14, MT 16 i MT 17.

12 czerwca 2013 r. w CLC/TC 21X odbyło się posiedzenie plenarne delegatów ds. Ogniw i Baterii,

z ramienia KT 54 uczestniczył reprezentant członka Impact Clean Power Technology SA dr inż. Bartłomiej Kras. Omawiane były między innymi następujące projekty norm:

[prEN 50342-2 dotyczącej znormalizowania wymiarów baterii AGM](#)

[prEN 50342-6 dotyczącej specjalnych baterii kwasowo-ołowiowych do aplikacji start-stop](#)

[prEN 50342-7 status opracowania norm baterii motocyklowych.](#)

W dniach 13-14 czerwca 2013 r. w Zielonej Górze odbyła się XI Konferencja „Prace pod napięciem w sieciach nn, SN i WN w Polsce i na świecie”. Omawiane tam były między innymi: najnowsze prace normalizacyjne *KT 72 ds. Elektroenergetycznego Sprzętu Ochronnego i do Prac pod Napięciem*.

KT 75 ds. Bezpieczników Elektroenergetycznych

24 czerwca 2013 r. odbędzie się w Polskim Komitecie Normalizacyjnym posiedzenie plenarne podkomitetu IEC/TC 32/SC 32A ds. Bezpieczników Wysokonapięciowych.

Na posiedzeniu SC 32A przedstawione zostaną sprawozdania z MT 3, MT 7 i WG 6 dotyczące bieżących prac normalizacyjnych, uaktualniony zostanie Program prac TC 32/SC 32A oraz omówione zostanie dostosowanie planu biznesowego do nowej struktury podkomitetu. Omówione także będą:

- IEC 60282-1 - norma podstawowa dla bezpieczników wysokonapięciowych;
- IEC 60549 - norma dotycząca za-

bezpieczenia baterii kondensatorów;

- TR 62655 - przewodnik użytkownika bezpieczników wysokonapięciowych.

25 czerwca 2013 r. odbędzie się w PKN posiedzenie ekspertów IEC/TC 32/SC 32A/MT 3.

MT 3 zajmuje się aktualizacją grupy norm IEC 60282 obejmującej normę IEC 60282-1 dotyczącą bezpieczników wysokonapięciowych ograniczających i normę IEC 60282-2 dotyczącą bezpieczników wysokonapięciowych gazowydmuchowych.

Odbędzie się przegląd publikacji:

- IEC 60282-1 - norma podstawowa dla bezpieczników wysokonapięciowych
- IEC 60549 - dotyczy zabezpieczenia baterii kondensatorów
- IEC 60644- dotyczy zabezpieczenia silników
- IEC 60787- dotyczy zabezpieczenia transformatorów

KT 63 ds. Elektrycznego Sprzętu Powszechnego Użytku

Zmiana A14:2010 do normy EN 60335-1:2002 oraz nowa edycja normy EN 60335-1:2012 w aneksie ZF, zawierają informację w zakresie przyporządkowania norm przedmiotowych serii 60335-2-... do dyrektywy LVD lub MD.

Zmiana ta ma znaczenie w zakresie oceny zgodności, tzn. producenci od 1maja 2013 r. (data dow. wycofania norm sprzecznych, umieszczona w zmianie A14) powinni przeprowadzać ocenę zgodności produkowanych wyrobów wg wymagań zasadniczych wskazanej dyrektywy. Ponieważ normy przedmiotowe uznawane są za typu C - opisują

szczegółowo wymagania dla konkretnych grup wyrobów, spełnienie wymagań zawartych w normie powinno być wystarczające w zakresie zagrożeń związanych z zagrożeniami mechanicznymi i elektrycznymi.

Dyrektywa maszynowa MD 2006/42/WE nakłada na producentów dodatkowe wymagania, np. w zakresie maszyn dla przemysłu spożywczego (można rozszerzyć dla branży gastronomicznej) oraz globalnie dla wszystkich maszyn w zakresie zawartości deklaracji zgodności, dokumentacji technicznej i samego oznakowania wyrobów.

W związku z powyższym producenci, których wyroby zostały przyporządkowane dyrektywie maszynowej 2006/42/WE, a wcześniej ocena zgodności dla tych wyrobów została przeprowadzona zgodnie z wymaganiami dyrektywy LVD 2006/95/WE, powinni zapoznać się z wymaganiami zasadniczymi określonymi w dyrektywie maszynowej. Kolejny krok to przeprowadzenie oceny zgodności wg wymagań określonych w dyrektywie MD 2006/42/WE.

Zmiana przyporządkowania w zakresie badań nic nie zmienia, bo treść normy przedmiotowej się nie zmienia. Według tej normy są badane urządzenia. Należy tylko uzgadniać z kontrahentem dobór dodatkowych norm zharmonizowanych związanych z MD, a uzupełniających znamiona zgodności z MD.

Sektor Elektrotechniki

KT 304 ds. Aspektów Systemowych Dostawy Energii Elektrycznej

11 czerwca 2013 r. odbyło się w Brukseli pierwsze posiedzenie SSCG-CG *Smart and sustainable cities and communities - Coordination group*, w którym uczestniczył delegat KT 304. Grupa ta została powołana przez Europejskie Organizacje Normalizacyjne (CEN, CENELEC i ETSI) na podstawie decyzji CEN BT 32/2012, aby doradzać i koordynować działania normalizacyjne z obszaru inteligentnych i zrównoważonych miast oraz społeczności. Ma ona dostarczyć do 31 grudnia 2013 r. ostateczną wersję przeglądu prac normalizacyjnych w tym zakresie i mapę drogową.

12 czerwca 2013 r. ukazała się kolejna norma z zakresu KT 304: [PN-EN 16325:2013 Gwarancje pochodzenia w odniesieniu do energii - Gwarancje pochodzenia energii elektrycznej](#). Objęte nią gwarancje pochodzenia służą za dowód dla odbiorcy końcowego, że określona część lub ilość energii elektrycznej została wyprodukowana z danego źródła energii, stanowią istotny instrument wsparcia rozwoju OZE i zwiększenia przejrzystości na rynku energii. Przedstawiony w normie jednolity system europejski dotyczący sposobu certyfikacji, kontroli i weryfikacji gwarancji pochodzenia energii elektrycznej stanowi gotowe narzędzie służące spełnieniu wymagań dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej czy dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Mając na uwadze trwałą pracę nad projektem

ustawy o odnawialnych źródłach energii, w którym podawane są zasady wydawania gwarancji pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej z OZE na terenie Rzeczypospolitej, powinno się możliwie jak najszybciej podjąć prace związane z opracowaniem polskiej wersji językowej PN-EN 16325.

Jako część unijnych celów „20-20-20”, Polska ma ustalone cele ilościowe dla energii odnawialnej (zwiększenia jej udziału w finalnej konsumpcji energii o 15 %), efektywności energetycznej (ograniczenie konsumpcji energii o 20 %) i emisji gazów cieplarnianych (ograniczenie ich wzrostu do 14% powyżej poziomu z 2005 r.), a wprowadzane przez KT 304 do zbioru PN w języku polskim Normy Europejskie dostarczają zestawu narzędzi do osiągnięcia tych celów. Pierwsze z nich to polska wersja językowa normy [PN-EN 16247-1 Audity energetyczne - Część 1: Wymagania ogólne](#), którą przywołuje nowa, obowiązująca od 4 grudnia 2012 r. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej. Jednym z głównych postanowień tej dyrektywy jest stworzenie warunków umożliwiających wszystkim końcowym odbiorcom energii dostęp do auditów energetycznych wysokiej jakości, w których powinny być uwzględnione takie normy jak właśnie EN 16247-1. Norma EN 16247-1 podaje atrybuty dobrego jakościowo auditu energetycznego organizacji handlowych, przemysłowych, mieszkaniowych i sektora publicznego, z wyjątkiem prywatnych lokali mieszkalnych.

Kolejna norma opracowywana w KT 304 w języku polskim - PN-EN 16231 - proponuje benchmarking jako kolejny obok auditu instrument umożliwiający dokonywanie porównań własnych wyników i osiągnięć poszczególnych zakładów przemysłowych w zakresie efektywności energetycznej z osiągnięciami innych podobnych firm i organizacji. Opisane w normie narzędzie ułatwia identyfikację możliwości racjonalizacji zużycia energii i umożliwia podejmowanie optymalnych dla danego podmiotu decyzji w odniesieniu do kolejności i zakresu podejmowanych przedsięwzięć.

Ostatnia, najobszerniejsza pozycja w KT 304, to projekt roboczy polskiej wersji językowej PN-EN 16212, która podaje zharmonizowane na szczeblu europejskim metody monitorowania i oceny oszczędności energii we wszystkich sektorach odbiorców końcowych. Są one odpowiednie zarówno do oceny ex-post realizowanych oszczędności, jak i do oceny ex-ante oczekiwanych korzyści.

Do KT 304 przystąpiło dwóch nowych członków: spółka Landis+Gyr oraz Politechnika Poznańska;

KT 143 ds. Elektryczności Statycznej

KT 143 ds. Elektryczności Statycznej delegowało eksperta na kolejne, tegoroczne posiedzenie IEC/TC 101, które odbędzie się w dniach od 2013-06-24 do 2013-06-28 w Sankt Petersburgu.

KT 8 ds. Terminologii, Dokumentacji i Symboli Graficznych, Oznaczeń Wielkości i Jednostek Miar w Elektryce

27 maja 2013 r. ukazała się kolejna norma KT 8, tj. **PN-EN 82079-1:2013-05E Przygotowanie instrukcji użytkownika - Struktura, zawartość i sposób prezentacji - Część 1: Zasady ogólne i wymagania szczegółowe**. Norma ta dostarcza ogólne zasady i szczegółowe wytyczne do projektowania i formułowania wszelkiego typu instrukcji użytkownika, które mają być pomocne użytkownikom wyrobów dowolnego typu. Norma ta za-

stępuje PN-EN 62079, która do tej pory była zalecana producentom zobowiązanym do sporządzenia dokumentacji technicznej zgodnie z wymaganiami Dyrektyw Nowego Podejścia. Podane w normie PN-EN 82079-1 wytyczne pozwalają producentowi na dostosowanie instrukcji do rodzaju wyrobu, zagrożeń, jak również do przewidywanego poziomu wiedzy potencjalnych użytkowników.

Dobiegają końca prace nad obszerną częścią międzynarodowego słownika elektrotechnicznego IEC (IEC 60050-395/Ed.1), która obejmuje terminy z zakresu aparatury

jądrowej, a która zastąpi wkrótce dwie części IEC 60050 (IEC 60050-393/Ed.2 i IEC 60050-394/Ed.2), wprowadzone do zbioru Polskich Norm jako PN-IEC 60050-393:2000P i PN-IEC 60050-394:2000P. Oprócz terminów pochodzących z obu tych części, dodano ponad 100 nowych terminów. Do projektu końcowego tej części IEC, zawierającej ogółem 510 terminów, zaproponowano odpowiedniki krajowe. W pracach wzięli udział, zaproszeni przez Przewodniczącego KT 8, eksperci z zakresu aparatury jądrowej i ochrony radiologicznej.

NUMER SPECJALNY

Wiadomości PKN

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

W numerze:

- efektywność energetyczna w kontekście normalizacyjnym;
- systemy zarządzania energią wg PN-EN ISO 50001;
- sieci inteligentne tzw. Smart Grid;
- gwarancje pochodzenia energii elektrycznej wg prEN 16325;
- sposoby obliczania efektywności energetycznej wg prEN 16212.

Publikacja jest skierowana do:

- przedsiębiorstw energetycznych;
- firm ubiegających się o tzw. białe certyfikaty (zgodnie z Ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej DzU 94, poz. 551);
- organizacji zamierzających wdrożyć system zarządzania energią SZE;
- audytorów energetycznych.

ZAMÓWIENIA:

- Polski Komitet Normalizacyjny, ul. Świętokrzyska 14, 00-050 Warszawa;
- www.pkn.pl - Strefa Klienta;
- nr tel. 22 556 77 77.

Komitety Techniczne - kwiecień 2013 r.

Powołanie Komitetu Technicznego

W kwietniu Prezes PKN powołał Komitet Techniczny 315 ds. Facility Management. KT 315 powstał z przekształcenia Komitetu Zadaniowego 503 ds. Facility Management

- **KT 315 ds. Facility Management** jest komitetem wiodącym w zakresie współpracy z Komitetem Technicznym CEN/TC 348 *Facility Management* w Europejskim Komitecie Normalizacyjnym i ISO/TC 267 *Facilities management* w Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej

o zakresie tematycznym:

definicje i pojęcia Facility Management, klasyfikacja usług Facility Management (systematyka grup usług, domeny, powiązania z innymi dziedzinami), zagadnienia związane z przygotowaniem i zawieraniem umów w obszarze Facility Management, podejście procesowe w Facility Management (definicja głównych procesów, pomiar efektywności procesów), kodeks etyczny w obszarze Facility Management, metody pomiaru i porównania ilościowego i jakościowego usług i środowiska Facility Management (benchmarking).

Sekretariat KT umiejscowiony jest w Polskim Komitecie Normalizacyjnym - Wydział Prac Normalizacyjnych - Sektor Usług.

Zmiany Przewodniczących w Komitetach Technicznych

W kwietniu Prezes PKN powołał na 4-letnią kadencję do pełnienia funkcji Przewodniczącego:

- w **KT 123 ds. Badań Własności Metali** **doc. dra inż. Jerzego Wiedermanna** reprezentującego Instytut Metalurgii Żelaza im. St. Staszica
- w **KT 156 ds. Nawozów** **Panią Annę Watros** reprezentującą Instytut Nawozów Sztucznych
- w **KT 315 ds. Facility Management** **prof. dra hab. inż. Jerzego Mikulika** reprezentującego Akademię Górniczo - Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie.

Zmiany Sekretarzy w Komitetach Technicznych

W kwietniu Prezes PKN powołał do pełnienia funkcji Sekretarza:

- w **KT 47 ds. Pomp i Turbin Wodnych inż. Ryszarda Rybałtowskiego** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 196 ds. Cementu i Wapna mgr inż. Stanisława Płocicę** reprezentującego Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych
- w **KT 236 ds. Części Złącznych i Narzędzi Montażowych inż. Ryszarda Rybałtowskiego** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 245 ds. Urządzeń Transportu Ciągłego Ogólnego Stosowania mgr Joannę Subaczewską** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 265 ds. Komunikacji Miejskiej mgr Joannę Subaczewską** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 278 ds. Wodociągów i Kanalizacji Panią Jolantę Ryll** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 279 ds. Ciepłownictwa Ogrzewnictwa i Wentylacji Panią Jolantę Ryll** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 315 ds. Facility Management mgr Izabelę Grodek** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Powołania nowych członków Komitetów Technicznych

W kwietniu Prezes PKN powołał na członków KT następujące podmioty:

- **EU CERTO OFFICE Iwona Borek-Idźkowska** do **KT 16 ds. Ciągników i Maszyn Rolniczych i Leśnych** i **KT 158 ds. Bezpieczeństwa Maszyn i Urządzeń Technicznych** oraz **Ergonomii - Zagadnienia Ogólne**
- **Grupę Powen-Wafapomp SA** do **KT 47 ds. Pomp i Turbin Wodnych**
- **Instytut Materiałów Budowlanych i Technologii Betonu Sp. z o.o.** do **KT 212 ds. Budowy i Utrzymania Dróg**, **KT 233 ds. Konstrukcji Murowanych** i **KT 279 ds. Ciepłownictwa, Ogrzewnictwa i Wentylacji**
- **Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego** do **KT 142 ds. Geosyntetyków**, **KT 179 ds. Ochrony Ciepłej Budynków**, **KT 180 ds. Bezpieczeństwa Pożarowego Obiektów**, **KT 211**

- ds. Wyrobów do Izolacji Ciepłej w Budownictwie, **KT 214** ds. Wyrobów Bitumicznych i Polimerowych do Izolacji Wodochronnych w Budownictwie i **KT 234** ds. Elementów do Pokryć Dachowych
- **PERI Polska Sp. z o.o.** do **KT 14** ds. Maszyn i Urządzeń dla Budownictwa, Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Górnictwa Skalnego
 - **Politechnikę Białostocką** do **KT 128** ds. Projektowania i Wykonawstwa Konstrukcji Metalowych
 - **Politechnikę Krakowską im. Tadeusza Kościuszki** do **KT 311** ds. Konserwacji Dóbr Kultury
 - **Polskie Stowarzyszenie Rowerowe** do **KT 17** ds. Pojazdów i Transportu Drogowego
 - **Pomorską Izbę Rzemieślniczą Małych i Średnich Przedsiębiorstw** do **KT 239** ds. Jubilerstwa
 - **RADWAG Wagi Elektroniczne Witold Lewandowski** do **KT 257** ds. Metrologii Ogólnej
 - **Samsung Electronics Polska Sp. z o.o.** do **KT 288** ds. Multimediów
 - **Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Gdańsku** do **KT 3** ds. Mikrobiologii Żywności
 - **Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii im. gen. Karola Kaczkowskiego** do **KT 104** ds. Kompatybilności Elektromagnetycznej.

Do **KT 315** ds. Facility Management zostały powołane:

- **Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie**
- **Polska Federacja Rynku Nieruchomości**
- **Schrack Seconet Polska Sp. z o.o.**
- **SOSTEL Jerzy Sobstel**
- **Uniwersytet Warszawski**
- **Wyższa Szkoła Gospodarowania Nieruchomościami w Warszawie**
- **Zbigniew Mazurek „MENPRESA”.**

Odwołania członków Komitetów Technicznych

W kwietniu Prezes PKN odwołał z członka KT:

- **Centralny Ośrodek Badawczo - Rozwojowy Przemysłu Izolacji Budowlanej** z **KT 142** ds. Geosyntetyków, **KT 179** ds. Ochrony Ciepłej Budynków, **KT 180** ds. Bezpieczeństwa Pożarowego Obiektów, **KT 211** ds. Wyrobów do Izolacji Ciepłej w Budownictwie, **KT 214** ds. Wyrobów Bitumicznych i Polimerowych do Izolacji Wodochronnych w Budownictwie i **KT 234** ds. Elementów do Pokryć Dachowych

- **EU CERTO OFFICE Sp. J. Jacek Idźkowski, Maciej Kręc** z **KT 16** ds. Ciągników i Maszyn Rolniczych i Leśnych i **KT 158** ds. Bezpieczeństwa Maszyn i Urządzeń Technicznych oraz Ergonomii - Zagadnienia Ogólne
- **Genderkę Sp. z o.o.** z **KT 179** ds. Ochrony Ciepłej Budynków
- **Hufgard Optolith Bauprodukte Polska Sp. z o. o.** z **KT 233** ds. Konstrukcji Murowanych
- **NEOTHERM Sp.j. Rafał Herzyk, Ireneusz Nowak** z **KT 179** ds. Ochrony Ciepłej Budynków
- **PABIANTEX Wojtas, Tomaszewski Sp.J.** z **KT 107** ds. Technicznych Wyrobów Włókienniczych
- **Państwową Inspekcję Pracy** z **KT 159** ds. Zagrożeń Chemicznych i Pyłowych w Środowisku Pracy
- **Stowarzyszenie na Rzecz Systemów Ociepleń - SSO** z **KT 179** ds. Ochrony Ciepłej Budynków
- **Stowarzyszenie Producentów Polistyrenu Ekstrudowanego EXIBA** z **KT 211** ds. Wyrobów do Izolacji Ciepłej w Budownictwie.

Jolanta Stefaniak

Z głębokim żalem informujemy, że 18 maja 2013 r. po długiej chorobie zmarła mgr inż. Jolanta Stefaniak.

Była długoletnim pracownikiem Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, sekretarzem Komitetów Technicznych: 28 ds. Materiałów Ogniotrwałych, 29 ds. Analiz Chemicznych Rud, Koncentratów i Metali, 123 ds. Badań Własności Metali oraz konsultantem KT: 164 ds. Bezpieczeństwa w Górnictwie, 220 ds. Naturalnych Paliw Stałych, 221 ds. Górnictwa, Przeróbki i Analiz Rud, 226 ds. Mechanicznej Przeróbki Węgla.

Po ukończeniu studiów na Wydziale Inżynierii Chemicznej Politechniki Łódzkiej w 1984 roku rozpoczęła pracę jako chemik w Fabryce Łożysk Toczących

ISKRA w Kielcach.

W latach 1985-1991 pracowała w Przedsiębiorstwie Robót Montażowych Przemysłu Nieorganicznego w Katowicach.

Od 1991 roku związała swoją przyszłość zawodową z Polskim Komitetem Normalizacji Miar i Jakości w Zespole Hutnictwa i Górnictwa.

W trakcie swej pracy w Polskim Komitecie Normalizacyjnym współpracowała z zakładami przemysłu hutniczego i przerobczego oraz placówkami naukowo-badawczymi zaangażowanymi w działalność normalizacyjną. Była współautorem wielu opracowań z zakresu analiz chemicznych metali, paliw stałych oraz przeróbki mechanicznej węgla, a także uczestniczyła w opracowywaniu Polskich Norm wprowadzających Normy Europejskie do zbioru PN.

Za swoje osiągnięcia w pracy zawodowej została w 2004 roku odznaczona przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Brązowym Krzyżem Zasługi.

Jolanta Stefaniak na zawsze pozostanie w naszej pamięci, jako sumienny i uczciwy człowiek, zaangażowany pracownik posiadający szeroką wiedzę, a równocześnie jako koleżeńska i życzliwa osoba, służąca zawsze radą i pomocą.

*Koleżanki i Koledzy z Sektora Górnictwa i Hutnictwa
oraz Wydziału Sprzedaży - Katowice*

PN-ISO 26000:2012

Wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności

Organizacje na całym świecie oraz ich interesariusze w coraz większym stopniu uświadamiają sobie potrzebę działań społecznie odpowiedzialnych oraz płynące z nich korzyści.

Norma PN-ISO 26000:2012 to przewodnik pomagający wdrożyć koncepcję społecznej odpowiedzialności - definiuje jej ramy oraz przybliża zasady i idee.

KORZYŚCI

Postrzeganie organizacji jako społecznie odpowiedzialnej oraz jej rzeczywiste działania w zakresie społecznej odpowiedzialności mogą mieć wpływ na:

- przewagę konkurencyjną;
- reputację organizacji;
- zdolność pozyskiwania i zatrzymywania pracujących, konsumentów, klientów, użytkowników;
- morale, zaangażowanie i wydajności pracowników;
- opinie inwestorów, właścicieli, darczyńców, sponsorów i społeczności finansowej;
- relacje organizacji z przedsiębiorstwami, instytucjami rządowymi, mediami, dostawcami, podobnymi organizacjami, klientami oraz społecznością, w obrębie której organizacja funkcjonuje.

ZASTOSOWANIE

WSZYSTKIE ORGANIZACJE – publiczne, prywatne i non-profit - niezależnie od wielkości i lokalizacji, działające w krajach rozwiniętych i rozwijających się.

Norma może być stosowana zarówno przez organizacje, które dopiero zaczynają zajmować się odpowiedzialnością społeczną, jak i przez te, które mają już pewne doświadczenie w jej wdrażaniu. Może im ona służyć pomocą w doskonaleniu dotychczasowych praktyk oraz w dalszej integracji społecznej odpowiedzialności z działaniami organizacji.

CENA

Wydruk na papierze: 237,60 zł netto
Plik na płycie CD: 203,60 zł netto
Plik do pobrania: 169,70 zł netto

SKORZYSTAJ Z PROMOCJI!

Kupując ZESTAW PROMOCYJNY ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA na płycie CD otrzymasz normę PN-ISO 26000:2012 oraz dołączany **bezpłatnie** specjalny numer *Wiadomości PKN. Normalizacja* poświęcony tej tematyce.